

Notat

Vedrørende: Randers-rammen - version 6.0

Sagsnavn: Flagskib 1 - Aktivt medborgerskab og Frivillighed

Sagsnummer: 15.00.00-A00-11-13

Skrevet af: Anne Stine Jørck

Forvaltning: Social og Arbejdsmarked sekretariat

Dato: 22. april 2015

Sendes til: Direktionen

Randers-ramme for samarbejdet mellem ansatte og civilsamfundet i Randers Kommune

Baggrund

Byrådet vedtog i 2012 en frivillighedspolitik, som er én ud af i alt 13 visionspolitikker under *Vision 2017*. I foråret 2013 udpegede direktionen frivillighed¹ og aktivt medborgerskab² til en prioriteret tværgående indsats i den samlede innovationsproces. Den 15. november 2013 blev denne indsats præsenteret og drøftet i Hoved-MED-udvalget. I den forbindelse blev der udtrykt ønske om, at der blev formuleret en fælles ramme for, hvordan samarbejdet mellem ansatte og civilsamfundet³ skulle foregå i Randers Kommune.

Indledning

Den offentlige sektor står overfor en omstilling til et stigende fokus på involvering af civilsamfundet i løsningen af velfærdsopgaver. I Randers Kommune sker denne omstilling som en del af innovationsprocessen, hvor borgernes og foreningers kompetencer og ressourcer i højere grad inddrages i opgaveløsningen med henblik på at fremme kvalitet og effektivitet i leveringen af serviceydelser. Som følge heraf vil der opstå nye samarbejdsformer og udvikles nye former for

¹ Frivillighed: når begrebet frivillighed anvendes i denne sammenhæng er der tale om frivilligt arbejde. Frivilligt arbejde er den aktivitet eller handling, en frivillig person udfører. Ved **frivilligt arbejde** forstås den indsats, der:

- er frivillig, dvs. at den udføres uden fysisk, retlig eller økonomisk tvang
- er ulønnet
- udføres over for personer uden for den frivilliges familie og slægt
- er til gavn for andre end én selv og ens familie
- er formelt organiseret
- er aktiv, dvs. medlemskab af en forening er ikke frivilligt arbejde

² Aktivt medborgerskab er et samlebegreb for alle de handlinger, som borgere foretager sig med henblik på at deltage i løsningen af samfundsopgaver. Det er altså alt lige fra at købe ind for naboen til engagement i lokalpolitik.

³ Civilsamfundet anvendes i denne sammenhæng til at beskrive lokalsamfundet i Randers Kommune, dvs. borgere og alle andre aktører som er eksterne i ft. organisationen Randers Kommune, herunder også frivillige og frivillige foreninger. Begrebet civilsamfund anvendes for at tydeliggøre, at der kan være tale om mange forskellige former for samarbejdsformer og relationer mellem kommunen og aktører i lokalsamfundet når der tales om aktivt medborgerskab.

opgaveløsninger, hvor borgere, frivillige og ansatte definerer og løser opgaver sammen. Dette indebærer en anderledes rollefordeling mellem borgere, frivillige og ansatte. Randers Kommune vil gerne sikre, at alle involverede er klædt godt på til at være en del af denne udvikling, da det er vigtigt, at både borgere, frivillige og ansatte føler sig trygge i udviklingsarbejdet, så vi kan sikre et godt samarbejde.

Randers-rammen skal ikke læses som en begrænsning for udviklingen af den kommunale service men som et bidrag til at sikre, at udviklingen sker i respekt for, at frivilligt arbejde ikke skal erstatte lønnet arbejdskraft.

Randers-rammen

Randers-rammen er en oversigt over 3 principper og 7 anbefalinger som tilsammen udgør 10 værdier for samarbejdet mellem Randers Kommune og civilsamfundet. Samarbejdet med civilsamfundet dækker her over samarbejde med civilsamsfundsaktører i bred forstand, det vil sige individuelle frivillige, foreninger, interesseorganisationer, virksomheder, selvejende institutioner, idrætsklubber, grupper, netværk m.fl.

Initiativet til Randers-rammen hviler på en anerkendelse af, at relationen mellem kommunen og civilsamfundet er et **samarbejde**. Det er et samarbejde, der involverer mange aktører med forskellige perspektiver og fagligheder og som indeholder et stort potentiale i forhold til at udvikle den kommunale service. For at kunne indfri dette potentiale skal samarbejdet være velfungerende, og et velfungerende samarbejde kræver gensidig respekt og anerkendelse af forskellige roller, holdninger og værdier.

Formålet med formuleringen af Randers-rammen er, **at skabe de bedst mulige vilkår for et godt samarbejde mellem Randers Kommune og civilsamfundet**. Derfor indeholder Randers-rammen principper, anbefalinger og værdier vedrørende samarbejdet mellem civilsamfundet og Randers Kommune, som både er overordnede anvisninger for, hvordan samarbejdet skal fungere, og som konkret kan guide det lokale samarbejde.

Spilleregler, frivilligcharter og frivillighedspolitik som udgangspunkt for Randers-rammen

Randers-rammen, *De 10 værdier for samarbejde mellem ansatte og civilsamfundet i Randers Kommune*, er dels formuleret med udgangspunkt i overordnede retningslinjer og anbefalinger udformet af centrale aktører inden for arbejdsmarkedet og civilsamfundet⁴. Derudover ligger Randers-rammen inden for fokusområderne i Randers Kommunes frivillighedspolitik *Frivillighedspolitik – det aktive medborgerskab*.

⁴ De overordnede centrale retningslinjer og anbefalinger som danner udgangspunkt er "Spilleregler for samarbejdet mellem frivillige og professionelle"/ "Spilleregler 2.0 - Aftaler mellem frivillige og ansatte i den offentlige sektor" og "Frivilligcharteret – Charter for samspil mellem den frivillige verden og det offentlige" (vedlagt som bilag)

Randers-rammen: 10 værdier for samarbejdet mellem ansatte og civilsamfundet i Randers Kommune

Randers-rammen er formuleret som 3 overordnede principper og 7 konkrete anbefalinger - i alt 10 værdier for samarbejdet mellem ansatte og civilsamfundet i Randers Kommune.

De 3 overordnede principper:

- 1) Civilsamfundet og Randers Kommune (som offentlig organisation) er forskellige aktører, men forskelligheden er en styrke, og det er konstruktivt, at de to aktører udfordrer hinanden fra hver deres udgangspunkt og med hver deres kompetencer. Det afgørende er, at samarbejdet mellem de to aktører baserer sig på **respekt, tillid og anerkendelse**.
- 2) Civilsamfundet er mangfoldigt og består af mange former for aktiv deltagelse og frivillighed. Mangfoldigheden er en mulighed for at blive udfordret og er ikke en begrænsning. Derfor bør samspillet mellem civilsamfundet og Randers kommune rumme **plads til alle slags forskellige deltagelsesformer**.
- 3) Samarbejdet mellem civilsamfundet og Randers Kommune kan bidrage til fornyelse og udvikling af nye løsninger til velfærdssamfundet. Det gode samarbejde baserer sig på, at de to aktører rent faktisk arbejder sammen om konkrete opgaver, hvor der udvikles fælles løsninger, og hvor forventninger afstemmes i fællesskab forud for samarbejdet. Derfor bør udgangspunktet være, at civilsamfundet og Randers Kommune er **ligeværdige samarbejdsparter**.

De 7 konkrete anbefalinger:

- 4) **Det skal være sjovt og ubureaukratisk at være frivillig i Randers Kommune**
 - a) Frivillige og aktive medborgeres indsats er frivillig, og det betyder, at de ikke kan underlægges samme krav til deltagelse som ansatte.
 - b) Det skal være så let og fleksibelt som muligt at være frivillig i Randers Kommune.
 - c) Frivillige løser deres opgaver af lyst, fordi de oplever, at det giver mening, er givende og sjovt. Dette skal skinne igennem i den måde, hvorpå den frivilliges indsats planlægges og anerkendes.
- 5) **Respekt og anerkendelse af hinandens forskellige kompetencer, opgaver og roller**
 - a) Frivillige/aktive medborgere accepterer og respekterer ansattes faglige kompetencer.
 - b) Ansatte respekterer den frivillige/aktive indsats, som er et supplement til deres egne faglige opgaver.
- 6) **Som udgangspunkt løser ansatte opgaver, som er nedfældet i lovgivningen**
 - a) Frivillige løser opgaver uden direkte visitation til den konkrete aktivitet og opfølgning herpå. Det er opgaver, der ikke konkret er nedfældet i lovgivningen, men som defineres i samarbejde med personalet. Frivillige udfører opgaver, som ikke umiddelbart er ydelser, borgerne har retskrav på.

- b) I tilfælde hvor grænserne mellem lovbestemte faglige opgaver og andre aktiviteter (f.eks. sociale aktiviteter) kan være flydende, og frivillige/aktive medborgere derfor direkte og indirekte bidrager til løsningen af lovbestemte opgaver, er det de ansattes ansvar, at opgaverne løses på en måde, der svarer til borgernes rettigheder.

7) Frivillige og aktive medborgere får mulighed for at yde en indsats, som ansatte ikke har mulighed for

- a) Den del af de ansattes indsats, som ligger indenfor områder, der ligger i grænselandet mellem lovbestemte faglige opgaver og andre aktiviteter, eller er helt ovre i *andre aktiviteter*, kan i nogen grad udføres af frivillige og aktive medborgere. Det skal de ansatte acceptere og anerkende, så der åbnes mulighed herfor.

8) Det frivillige arbejde udvikles i et tæt samarbejde mellem de frivillige medborgere og kommunens ansatte ude på de enkelte tilbud

- a) Som udgangspunkt er det kun ansatte, der løser opgaver, som er nedfældet i lovgivningen. I de tilfælde hvor grænserne mellem lovbestemte faglige opgaver og andre aktiviteter (f.eks. sociale aktiviteter) kan være flydende, laves der, lokalt på de enkelte tilbud, klare aftaler om, hvem der gør hvad.
- b) De frivillige inddrages i vidt muligt omfang i dialogen omkring opgavefordelingen i grænselandet, ligesom lokale tillidsrepræsentanter og MED-udvalg skal inddrages.

9) Mulighed for organisering af frivillige og aktive medborgere i netværk eller i samarbejde med frivillige foreninger

- a) Vi samarbejder både med individuelle frivillige og frivillige i netværk/foreninger.
- b) Frivillige og aktive medborgere kan organisere sig i en forening eller et netværk med henblik på at skabe tryghed for de frivillige og aktive medborgere samt en platform for sociale aktiviteter og erfaringsudveksling.
- c) Organiseringen i netværk eller foreninger bidrager til det praktiske arbejde omkring samarbejdet mellem frivillige/aktive medborgere og ansatte på institutionerne, som f.eks. rekruttering/fastholdelse og planlægning af arbejdet, i samspil med ledelsen på institutionen.

10) Frivillige og aktive medborgeres indsats er ulønnet men styrkes og motiveres gennem andre former for anerkendelse

- a) Direkte omkostninger for den frivillige/aktive medborger kan dækkes.
- b) Der afholdes i vidt muligt omfang sociale arrangementer og lignende, der kan styrke kendskabet og samarbejdet mellem de ansatte og de frivillige/aktive medborgere.

Afslutning

Randers-rammen blev endeligt behandlet i Hoved-Med-udvalget den 10. december 2014.

Rammen kommunikeres ud i hele organisationen i maj måned 2015.